

eP Primera fila ICULT

Un gremi a l'alça a l'estranger

La Casa 1413, que Harquitectes ha projectat mantenint el mur que envolta la finca.

Arquitectura sense fronteres

Tres estudis catalans opten al premi Mies van der Rohe, i un d'ells, Harquitectes, amb dues obres seleccionades

NATÀLIA FARRÉ
BARCELONA

Dues obres amb la mateixa firma optant al premi Mies van der Rohe no és habitual. Però els joves de l'estudi sabadellenc Harquitectes ho han aconseguit. Ho han fet amb la vivenda Casa 1413 i el centre cívic La Lleialtat Santsenca, a Ullastret i Barcelona, respectivament. «No és habitual, i més en aquesta fase de la selecció avançada on només hi queden 40 obres». Ho diu l'Ivan Blasi, responsable dels premis de la fundació que porta el nom de l'arquitecte alemany i que promou el guardó, que sigui dit de passada, és a Europa el que el Pritzker és al món: un gran reconeixement. Se celebra cada dos anys i les construccions seleccionades són proposades pel sector i escollides per un jurat variat però relacionat amb qualsevol dels camps de l'arquitectura. Ben aviat, a mitjans de febrer, es decidiran les cinc finalistes, i a l'abril se'n coneixerà el guanyador.

Els del Vallès no són els únics catalans de la llista, els acompanyen RCR, amb la biblioteca de Gant (Bèl-

Els professionals del país construeixen a fora amb gran èxit, mentre aquí el sector segueix en crisi

La cura per l'entorn i la memòria, l'ús dels materials i el mestratge tècnic són els trets més valorats

gica), i BAAS arquitectura, amb la Facultat de Katowice (Polònia). Els primers van rebre el Pritzker el 2017, i el segon ja ha guanyat aquest any tres guardons polonesos per la seva obra. El reconeixement recent del sector a l'estranger no s'acaba aquí: el 2018, Batlle i Roig Arquitectes es van endur el premi Paisatge de l'Any, per un projecte a Igualada, del World Architecture Festival (WAF). I el Mies van der Rohe del 2015 va ser per a un altre estudi establert a Barcelona: Barozzi/Veiga, per la Filharmònica de Szczecin (Polònia). Aquest any l'arquitectura catalana suma, en total, el 10% de les nominacions del premi. Així que la pregunta és gairebé obligada: ¿l'arquitectura catalana és més valorada fora ara que abans?

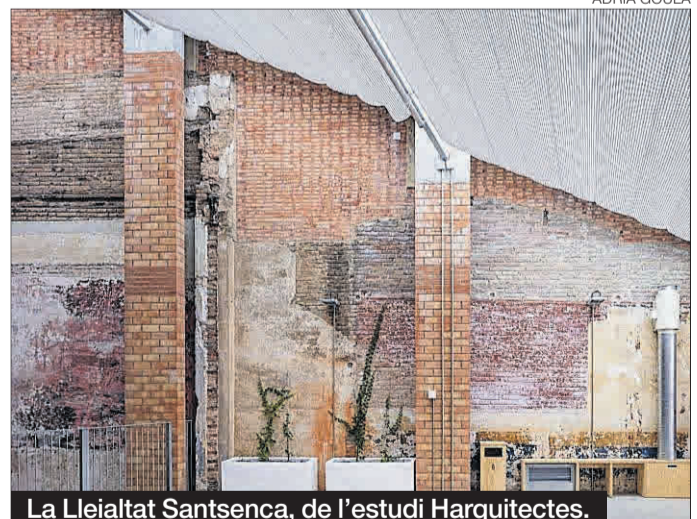
PRESTIGI INNEGABLE // La resposta es mou entre el sí i el no. El seu prestigi actual és innegable, però sempre ha existit. «Els arquitectes catalans sempre han estat en estret contacte amb les noves tendències. El GATPAC va sorgir pel vincle amb el racionalisme i Le Corbusier. Josep Lluís Sert va ser professor a Yale i degà de Harvard. El mateix es pot

HISAO SUZUKI

La biblioteca de Gant aixecada per RCR.

ADRIÀ GOULA

La Lleialtat Santsenca, de l'estudi Harquitectes.

La Casa 1423, vista des de l'exterior.

ADRIÀ GOULA

ADRIÀ GOULA

dir del Grup Ro de José Antonio Corderch, gran amic de Gio Ponti i Alberto Sartoris. I d'Enric Miralles», apunta Assumpció Puig, degana del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC). Tot i que l'obtenció del premi Pritzker per part de RCR (Rafael Aranda, Carme Pigem i Ramon Vilalta) potser ho fa més visible. «És com quan el cine iranià comença a ser premiat i la gent comença a fer cas a les pel·lícules del cine iranià», continua Puig.

La crisi també ha ajudat a la gran visualització actual de l'arquitectura catalana, ja que ha empès molts professionals a buscar feina fora, uns presentant-se a concursos, d'altres associant-se a l'estranger i uns tercers passant-se a la docència. Allà hi ha l'Eva Franch, la primera dona a dirigir l'Architectural Association de Londres, prestigiosa escola per la qual hi han passat referents com Zaha Hadid i David Chipperfield. «Sempre hem tingut la inquietud d'estar al costat de les teories més innovadores de l'arquitectura», afirma la degana.

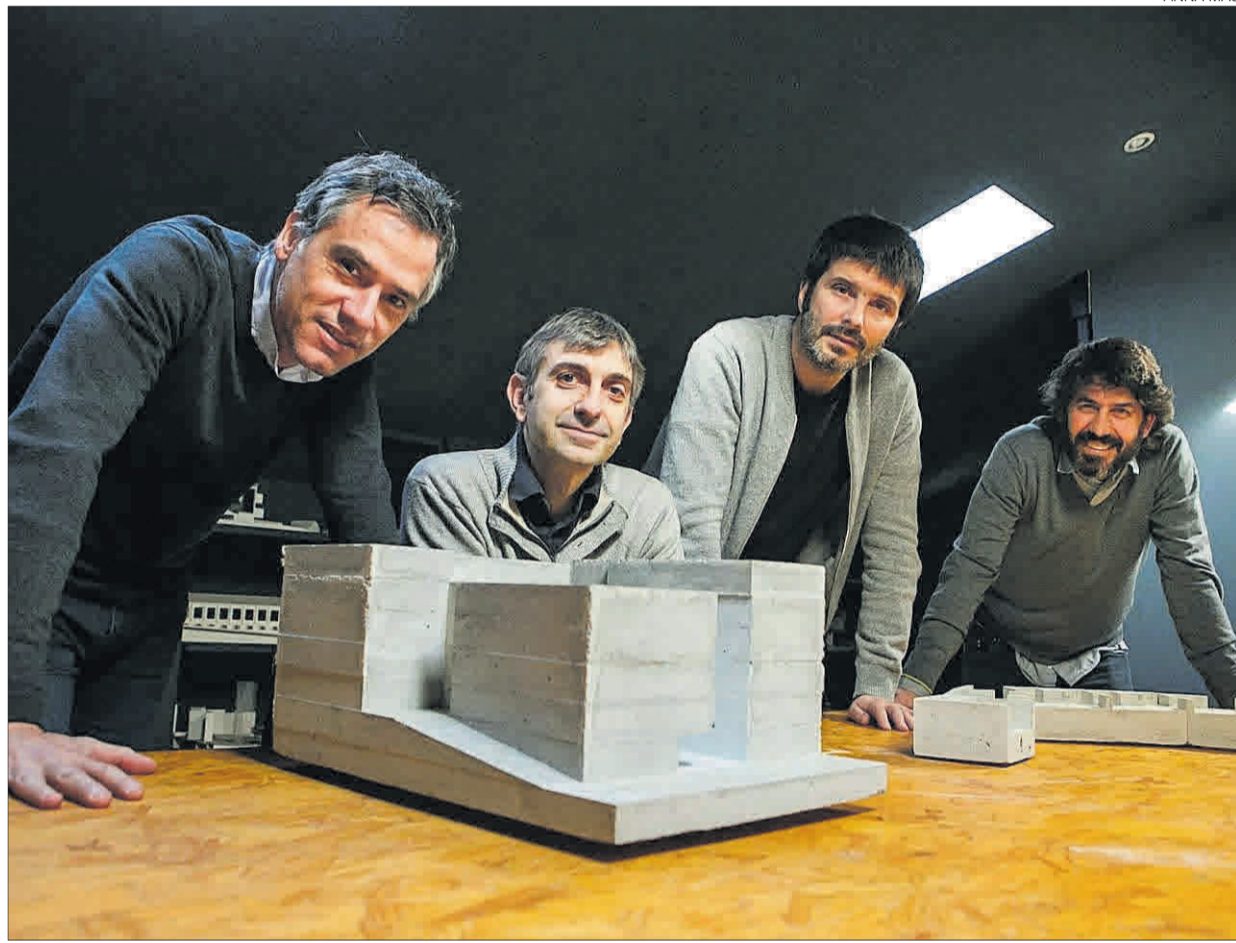
Inquietud i una manera pròpia de fer les coses, perquè malgrat l'heterogeneïtat hi ha trets que defineixen la creació feta des d'aquí: «Mirem l'entorn i donem una resposta des de l'entorn». Valen com exemples Flores i Prats i la seva reforma de la Sala Beckett, Bosch Capdeferro i el seu projecte Casa Collage, i els edificis nominats d'Harquitectes i Baas arquitectura. Tots treballen des de les preexistències, des d'un edifici ja aixecat al que no li esborren la memòria.

SENSE CREIXEMENT // La perícia i el coneixement dels materials és un altre dels trets. Venen donats pels estudis: tècnics pel que fa a molts vessants. «No necessitem de tercers per avalar els projectes executius: instal·lacions, estructura, façanes... I això ajuda a ser referents», continua Puig, que remet al projecte de La Lleialtat Santsenca com a exemple: «Tenen una mirada sobre l'edifici d'una perícia total, saben apreciar-ho tot, fins a l'últim detall». Un valor molt valorat fora. El *less is more* (menys és més) encunyat per l'arquitectura racionalista és un altre dels trets dels professionals d'aquí: «Pensem en el benestar de les persones però no des de la sumptuositat, sinó des de la il·luminació, els volums, l'orientació, els materials, les preexistències...».

Una tradició valorada fora i poc practicada a casa. No per falta de ganes, sinó per la persistència de la crisi. El sector continua sense sortir del forat, el 2018 es van visar 4,5 milions de metres quadrats, el 50% dels visats el 1993, abans de disparar-se, el 2006, i després estavellar-se, el 2008. Però hi ha sortida: «Implicar-se en els nous reptes», que no són altres que rehabilitar els edificis per adequar-los a la sostenibilitat i les noves necessitats de la societat. Mentrestant, «l'arquitectura catalana triomfa fora i és premiada». ≡

Austeritat confortable

El jove despatx Harquitectes ha aconseguit projectar-se des de Sabadell amb la seva barreja d'encàrrecs mitjans i cases privades

ANNA MAS

►► **L'equip** ► Josep Ricart, Xavier Ros, Roger Tudó i David Lorente, amb les maquetes de les seves dues obres.

N. F.
SABADELL

Dos projectes optant al premi Mies van der Rohe no és una cosa que passi sovint. Per tant, David Lorente, Josep Ricart, Xavier Ros i Roger Tudó no amaguen la seva satisfacció. No està gens malament per a un jove estudi, Harquitectes, tot i que no és la primera vegada que tenen obra seleccionada per al guardó; el 2017, el sector va escollir una altra de les seves cases. Però malgrat tenir dues obres a la llista —la Casa 1413 i el centre cívic La Lleialtat Santsenca—, no es fan il·lusions de guanyar i, a més, amb la posició de finalistes ja se senten reconeguts. Guanyar els agradaria, però fan broma amb el fet que va dir Òscar Tusquets al recollir un dels seus últims premis, cap altra cosa que la sensació de perdre clients a cada reconeixement al ser vist, per aquest motiu, com a inaccessible.

El quartet es va conèixer a la facultat, Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès, i com que els quatre són de la zona (Granollers, Terrassa, Cerdanyola i Sabadell) van decidir obrir un estudi a la comarca. També hi va ajudar el fet que quan un comença no té grans encàrrecs sinó que aquests acostumen a ser cases unifamiliars, i al Vallès hi ha molta gent que no viu a pisos. I així van co-

mençar la seva singladura esquivant la crisi. «**Hem tingut la sort i l'encert de guanyar concursos amb certa periodicitat per poder mantenir un equilibri entre els encàrrecs mitjans i les cases privades**», afirmen.

A diferència d'altres estudis, no miren cap a l'estranger, estan «**absolutament**» centrats aquí. «**Per a l'arquitectura que nosaltres practi-**

El quartet es va forjar a la facultat i ara assisteix al reconeixement internacional

A diferència d'altres estudis, no miren a l'estranger, la seva feina se centra «del tot» aquí

quem, com més a prop de Sabadell siguem, millor». I l'arquitectura que practiquen té una mirada molt definida sobre la construcció. Una cosa donada pels estudis: «**Aquí l'arquitecte és responsable legal de tota l'obra**». I per la docència que practiquen. «**El nostre context té molt a veure amb el procés acadèmic, som**

professors, i tenim molt d'interès per la investigació vinculada amb la construcció i la materialització», afirmen, però també fan una pica-da d'ullet a la cosa menys matèrica: «**La construcció, l'estructura, l'enginyeria i la sostenibilitat hi han de ser, tot i que el que defineix un edifici són altres coses, com que sigui equilibrat, agradable, confortable... Tenim una mirada constructiva però sense perdre de vista l'atmosfèrica**».

Estranyesa

Admeten que la seva arquitectura causa certa «**estranyesa**» ja que els seus «**espais no deixen indiferents per la seva austeritat**». Però que ningú ho interpreti com un tema «**de recerca d'un llenguatge propi**», és més aviat la idea que «**certs materials no revestits es comporten millor i construeixen un confort de més qualitat**». És una cosa tan simple com no tapar materials estructurals com la ceràmica i la fusta. Materials amb capacitats higromètriques de contenir i cedir humitat en funció de les necessitats que es perden al revestir-los. «**No és una posició esnob: creiem que la manera de caracteritzar els espais no és a través de la seva funció sinó de decisions d'ordre material, geomètric i de llum. I és aquí on resideix el veritable luxe per a nosaltres**», conclouen. ≡

ADRIÀ GOULA

Una de les façanes de la facultat de Katowice, de BAAS arquitectura.